

Snabba fakta med Milwiki

Ett civilt verktyg för komplex informationshantering är på väg att bli en del av den militära informationshanteringen.

Forskarna Tomas Berg och Christian Mårtenson har anpassat Wiki, kanske mer bekant som Wikipedia, till Milwiki.

Jan-Ivar Askelin

Wiki lockar fram informatören i oss. Det är nog det viktigaste. Officerare utbildar sig för informationsåldern, men de är fortfarande lite njugga med att informera. Med wiki har detta ändrats. För wiki är kul att hålla på med.

Ungefär så sammanfattar forskarna Tomas Berg och Christian Mårtenson vid Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) ett år med en försvarsanpassad wiki, kallad Milwiki. En wiki är en webbplats där innehållet kan redigeras av besökarna själva. Artiklar kan skapas, editeras, sammanlänkas och kategoriseras.

Det går fort i wiki-branschen. Och det är också vad wiki betyder. Wikins fader, programmeraren Ward Cunningham, plockade upp namnet i Hawaii. Snabbtaxibilarna från flygplatsen kallas wiki wiki. Wiki betyder snabb på hawaiianska. Det här var i mitten på 1990-talet. Vid sekelskiftet exploderade wiki-idén i Wikipedia, ett öppet uppslagsverk på internet. Poängen med wiki är att vem som helst kan lägga in en artikel eller ändra i en som redan finns. Så växer det ut. Som en farsot. Det fina är att man kan gå tillbaka till tidigare sidor och se vad som har ändrats. Viktig information kanske har försvunnit på vägen.

– Det här passar militärer bra, säger Christian Mårtenson. Man kan fritt ändra i wikin, men det går alltid att se vad som förändrats och vem som är ansvarig.

Naturligtvis kan man också styra vem som har rätt att läsa och ändra en viss artikel.

FOI-forskarna talar om det folkliga ledningsverktyget. Informationen finns i grenarna och löven. Den som bidrar gör det för helheten, inte för att tillfredsställa en chef eller uppfylla en kvot. Man arbetar för sin egen nytta.

– Det finns guldklimpar i wiki som förtjänar att lyftas fram. Det är väl så det passar in i tanken på accelerationsspår. Forskning som snabbt ska ge resultat, säger Tomas Berg. Och som sker nära användaren.

Den första gnistan tändes förra sommaren. I vintras skrevs programmet och nu i vår kunde FOI visa upp resultatet under övningar vid Enköpings ledningsutvecklingscenter. Efter det har det blivit mera av demonstrationer och mindre av utveckling. Intresset är stort och kommer från många olika håll.

– Många företag kompletterar nu sina intranät med wiki, säger Christian Mårtenson. Tomas Berg tycker att wiki fungerar som en dörröppnare.

– Folk känner till och gillar Wikipedia. Då blir det också intressant att se vad vi har gjort.

Och vad har FOI-forskarna gjort? Inte särskilt mycket, säger de själva. De har visat på wikins möjligheter och den främsta insatsen har varit att kunna knyta ihop informationen i text med kartor och geografiska data. Militärer sägs ju gilla kartor, så det var lättast att börja i den änden. Kartorna lades till för att visa hur lätt det är att utveckla sin egen wikiversion.

Ökad användarvänlighet

– Vi har visat ett koncept och inte ett färdigt program. Vill man ha en wiki i drift så finns det produkter från olika leverantörer på marknaden. Vi menar att om försvaret nappar på wikikonceptet så är det nog åt det hållet man ska gå. Att skaffa ett färdigt verktyg som är lätt att använda och som klarar säkerhetskraven i en militär miljö.

Det kan vara svårt att tala om framtiden

för en sak som går som en raket. FOI-forskarna talar om att utveckla mjukvaran och att se nya möjligheter för användare.

– Wikier måste bli lättare att använda. Artiklar måste kunna märkas efter trovärdighet och kvalitet. Gränssnittet behöver se proffsigt och pålitligt ut, säger Tomas Berg.

Christian Mårtenson talar om den semantiska wikin. För att nå dit ska kopplingen mellan två artiklar inte bara vara en länk utan relationen måste också kunna beskrivas. Till exempel, om man beskriver olika typer av släktskap och affärsrelationer, kan man med en enkel sökning lista "alla personer som är syskon med någon som köpt vapen av X", trots att denna information inte finns explicit inlagd. Att göra en semantisk wiki anser Christian Mårtenson vara betydligt mindre svårt än att nå den semantiska webben.

Wiki kan fungera för sammanställning av information som snabbt ska spridas till många. Hade regeringskansliet haft tillgång till ett sådant verktyg vid tsunamikatastrofen så hade Göran Persson kanske vetat mer, fortare.

Därmed pekar FOI-forskarna ut ett väsentligt område där wikin kan göra nytta: när krisen kommer. Vid bombattentaten i London förra sommaren startades genast spontant en bombartikel på Wikipedia, där information hela tiden fylldes på. Den som följde wikin var snabbare och mer informerad än den som lyssnade på radio eller såg på tv. Vid översvämningarna i New Orleans var det samma sak. En seriös kriswiki skulle vara för godkända användare, en elektronisk hängränna bland myndigheternas stuprör.

– En wiki blir som ett elektroniskt klotterplank, säger Tomas Berg. Men till skillnad från en löpande text som bara fylls på så har wikin struktur. Wikin är ett av de bästa verktyg jag känner till som kan hantera detta klotterplank. Och man kan alltid gå tillbaka; Londonsidorna finns sparade från den första raden.

Jan-Ivar Askelin är redaktör för Framsyn.